Харківський національний медичний університет

Наукова бібліотека

Світло нескореної душі

90 років від дня народження

Григіра Тютюнника

© НБ ХНМУ, 2021

Григір Михайлович Тютюнник

Григір Михайлович Тютюнник

Великий майстер художньої деталі народився 5 грудня 1931 р. в с. Шилівці Зіньківського району Полтавської області. Батько – Тютюнник Михайло Васильович, мати – Ганна Михайлівна працювали у колгоспі. Після ув'язнення батька Григір виховувався у сім'ї дядька Филимона Васильовича. Після закінчення п'ятого класу йде навчатися до Зіньківського училища за спеціальністю слюсаря та починає працювати на Харківському заводі транспортного машинобудування ім. В.О. Малишева, де захворів на туберкульоз, вимушений повернутися до сільської домівки. За невідпрацьовані 3 роки після училища ув'язнений на 4 місяці в одній з колоній Полтавської області. Звільнившись пішов знову працювати до колгоспу. Важкі умови дитинства стали основою багатьох тем та сюжетів майбутніх творів. На формування світосприймання вплинули рання втрата батька, життя вдалині від матері, завдані війною моральні й матеріальні втрати…

У 1951 р. Григіра призвали на службу до Тихоокеанського флоту на чотири роки. Ввесь вільний час займається самоосвітою, особливу увагу приділяє математиці та літературі. Після демобілізації працює

Батько – Михайло Васильович,
мати – Ганна Михайлівна

та паралельно здобуває освіту у вечірній школі робітничої молоді.

У 1957-1962 рр. майбутній письменник навчався в Харківському державному університеті ім. М. Горького на філологічному факультеті. Саме тут він захопився літературною працею, редагував журнал «Промінь». У листі до брата від 28 вересня 1957 р. Григір писав: *«Університет для мене – більше, ніж я того чекав. Мої уявлення про нього були викривлені і зовсім необґрунтовані. Тут навчать не тільки помічати, фіксувати певні факти, але навчать і аналізувати їх правильно, без зайвих гарячковості і багатослівного гніву, який мені притаманний. Тут навчать відсівати різного роду полову і все те, що колись здавалося вартим уваги…».*

Сім’я Григора Тютюнника

Значний вплив на формування літературних смаків Григіра, на ставлення до літературної праці мав його брат – письменник Григорій Тютюнник. У Григіра поступово формуються характерні прикмети творчої індивідуальності молодого письменника. Так в 1961 р. опубліковано перше оповідання «В сумерки» російською

Григір із старшим сином Михайлом

Григорій та Григір Тютюнники

мовою, далі писав виключно українською, а перша книжка оповідань «Зав'язь» надрукована в 1966 р. і не завершив, хоч як признавався: «уже бачив її всю». Друкували твори Тютюнника в Україні неохоче, нещадно критикували кожен новий твір (деякі так і не були опубліковані за життя письменника).

Будучи не в змозі у всій повноті реалізувати свій талант в атмосфері чиновницького диктату над літературою покінчив життя самогубством 6 березня 1980 р. У руці письменник стискав передсмертну записку: «Домучуйте когось іншого, а моє, що в мене є, спаліть». Поховано письменника на Байковому кладовищі в Києві. Державну премію імені Т. Шевченка Григорові Тютюннику присудили вже посмертно, у березні 1989 року.

Могила Гр. Тютюнника на Байковому кладовищі

«Кожен письменник обирає собі тему найближчу, найріднішу його життєвому досвіду і – неодмінно – своєму ідеалу людини в тому часі, в якому він живе. Найдорожчою темою, а отже, й ідеалом для мене завжди були й залишаються доброта, самовідданість і милосердя людської душі в найрізноманітніших їхніх проявах»

Григір Тютюнник

Літературна спадщина

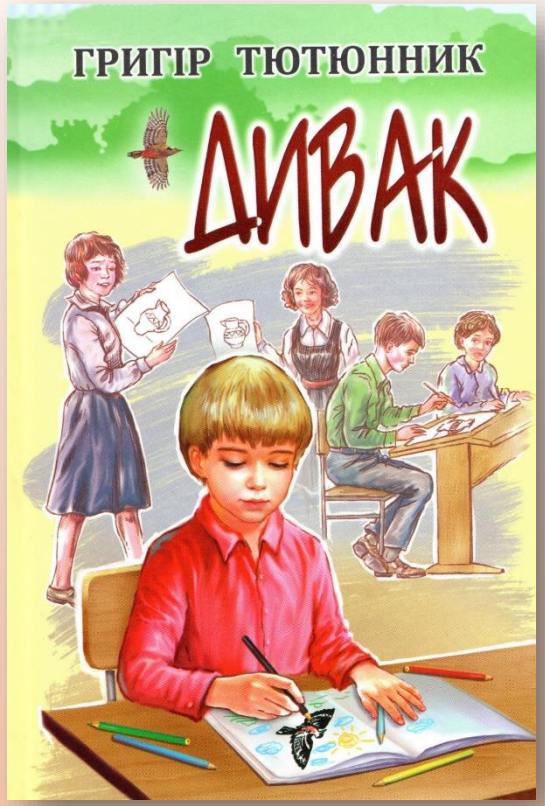

82-3(477)
Т
Тютюнник Г. Дивак : вибрані твори / Г. Тютюнник. – Київ : Знання, 2018. – 159 с.

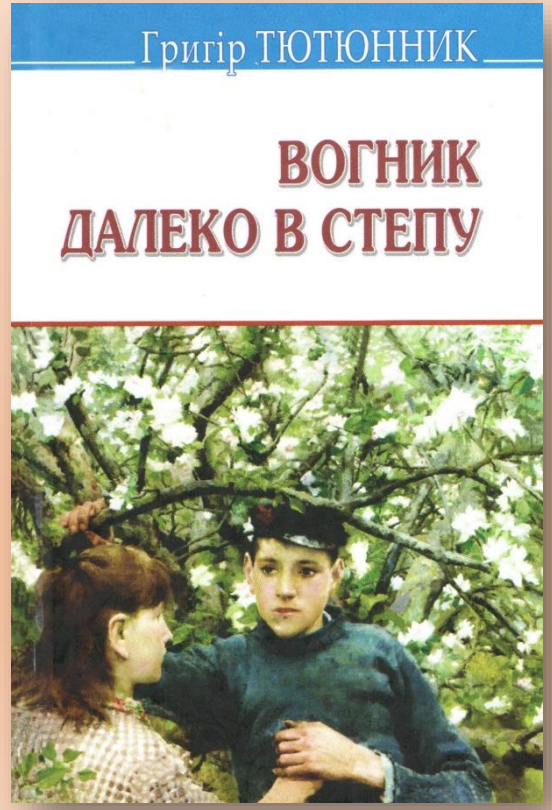

82-3(477)
Т
Тютюнник Г. Вогник далеко в степу : вибрані твори / Г. Тютюнник. – Київ : Знання, 2018. – 208 с.

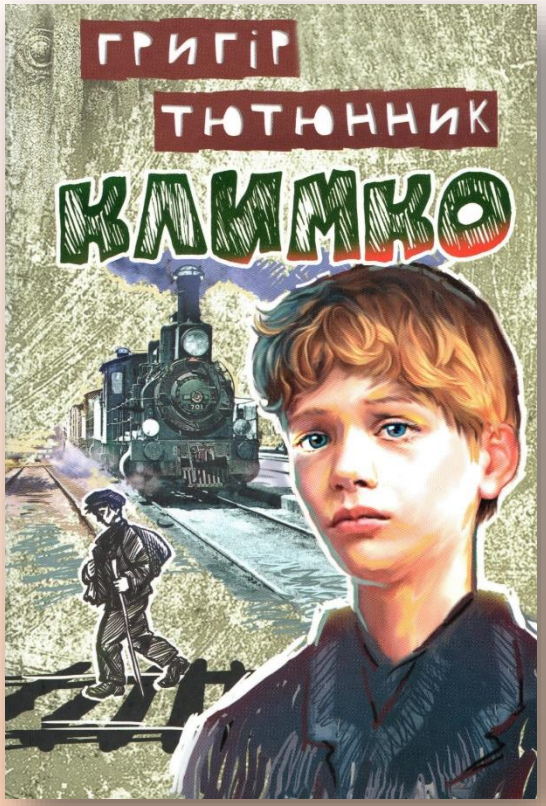

82-3(477)
Т
Тютюнник Г. Климко : повість, оповідання, казки / Г. Тютюнник. – Київ : Знання, 2017. – 288 с.

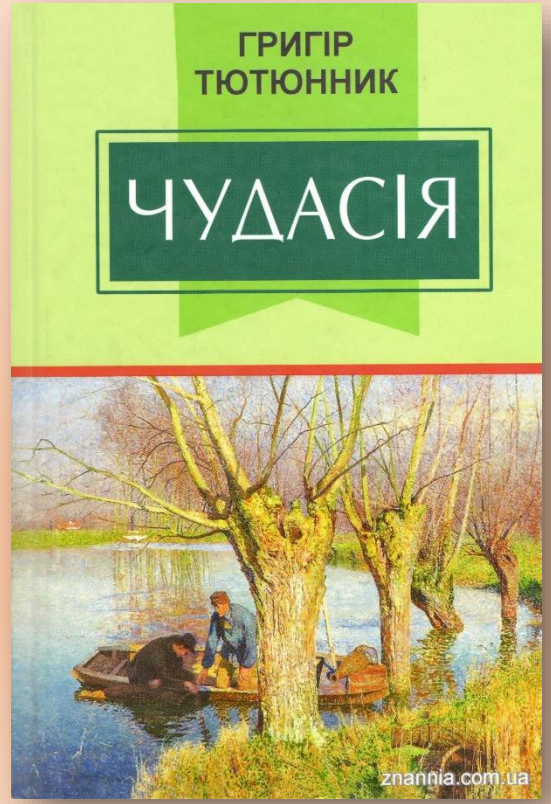

82-3(477)
Т
Тютюнник Г. Чудасія : повісті та оповідання / Г. Тютюнник. – Київ : Знання, 2017. – 240 с.

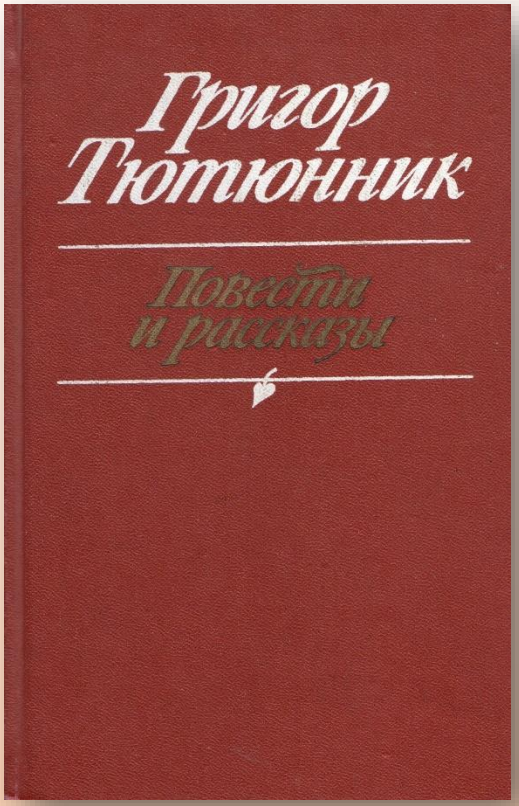

82-3(477)
Т
Тютюнник Г. Повести и рассказы / Г. Тютюнник ; пер. с укр. Н. Дангулова ; ред. В. Г. Левченко. – Москва : Советский писатель, 1989. – 720 с.

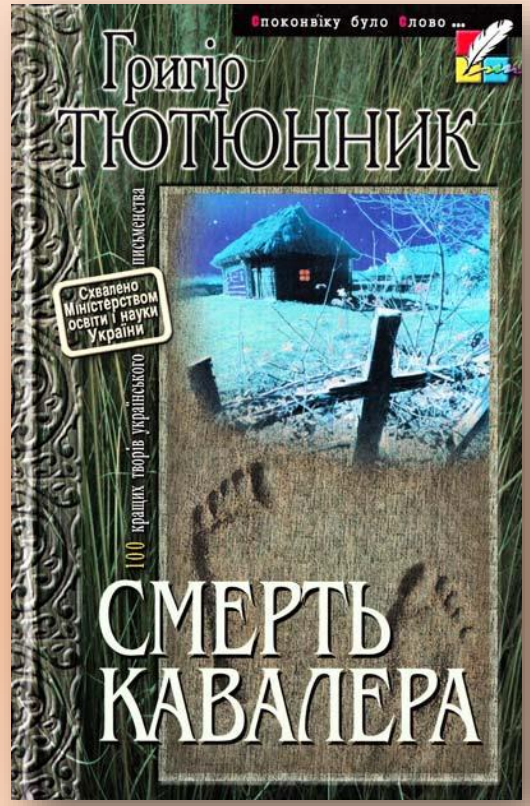

84(4УКР)6
Т
Тютюнник Г. Смерть кавалера : повісті і оповідання / Г. Тютюнник ; ред. П. Загребельний [та ін.] ; авт. передм. А. Шевченко. – Київ : Махаон-Україна, 2001. – 256 с.

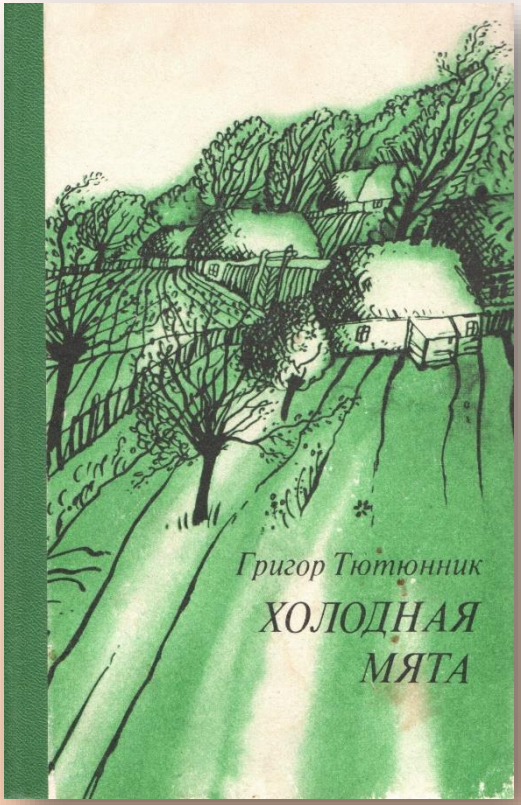

82-3(477)
Т
Тютюнник Г. М. Холодная мята : повесть и рассказы / Г. М. Тютюнник ; авториз. пер. с укр. Н. Дангулова. – Москва : Советский писатель, 1981. – 334 с.

82-3(477)
Р
Григір Тютюнник // Рідне слово: українська дитяча література: хрестоматія. У 2-х кн. Кн. 2. – Київ : Либідь, 1999. – С. 303–315.

Дослідження творчості Григіра Тютюнника

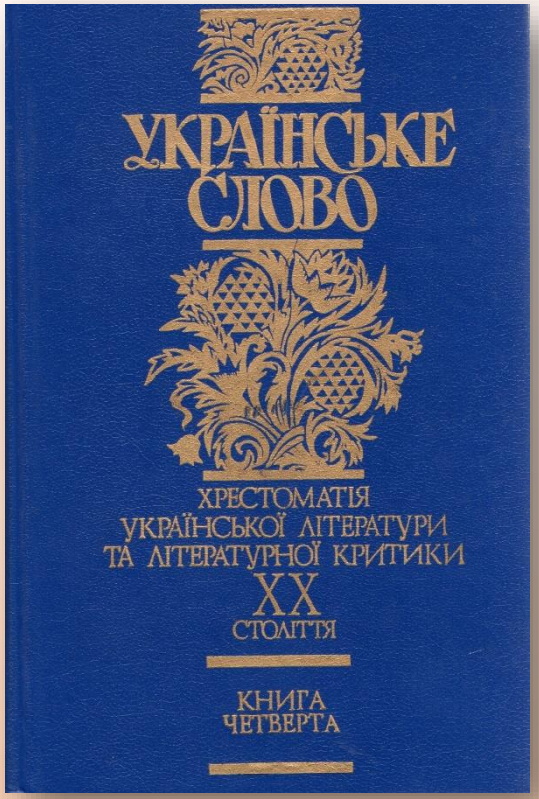

83.3(4УКР)
У
Григір Тютюнник // Українське слово. У 4-х кн. Кн. 4 : хрестоматія української літератури та літературної критики XX століття : навчальний посібник / упоряд. В. Яременко. – Київ : Аконіт, 2001. – С. 112–118.

83.3(4Укр)
П
50 знаменитых украинских книг / В. П. Андрусенко [и др.] ; худож. Л. Д. Киркач-Осипова. – Харків : Фолио, 2004. – 512 с.

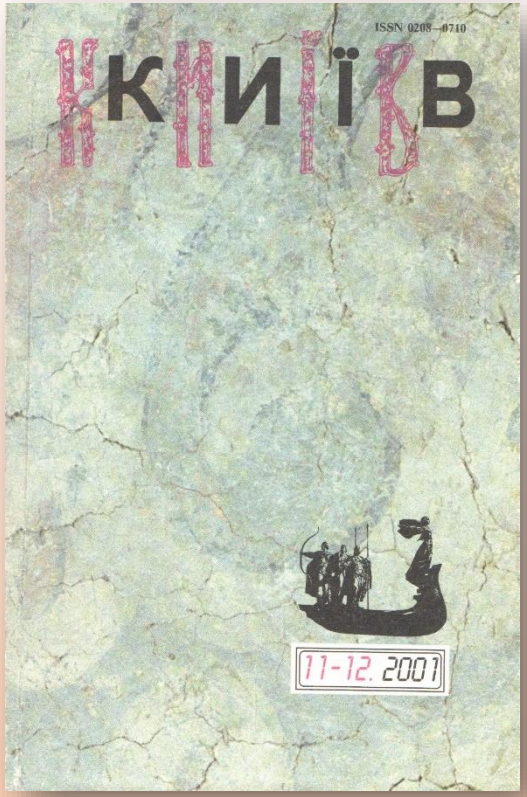

Сизоненко О. Недовговічні Тютюнники / О. Сизоненко // Київ. – 2001. – № 11–12. – С. 15–24.

Черненко О. Коли слова оживають: спомини про Григорія та Григора Тютюнника / О. Черненко // Вітчизна. – 1999. – № 7–8. – С. 126–137.

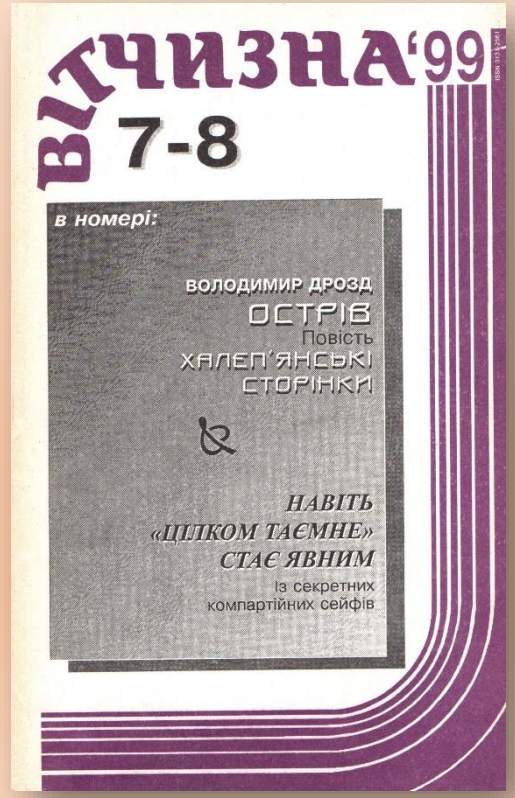

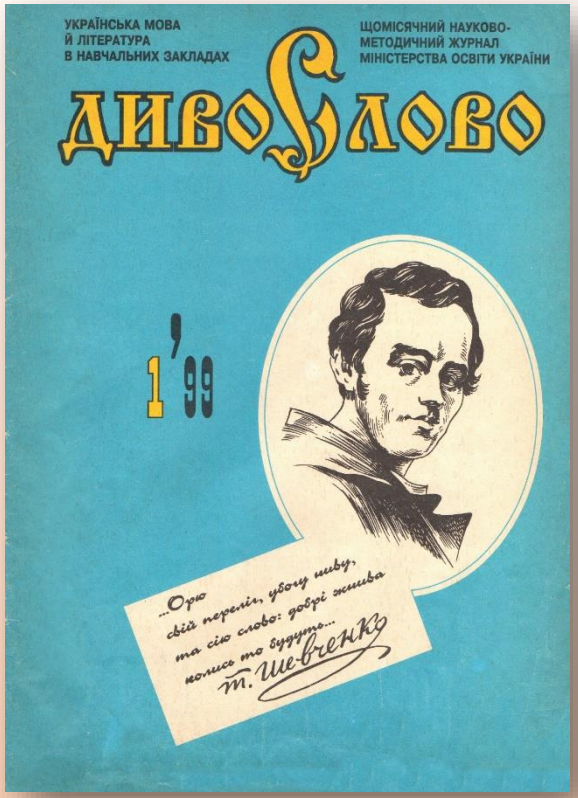

Шевченко А. Щастя й злощастя Григора Тютюнника / А. Шевченко // Дивослово. – 1999. – № 1. – С. 54–62.

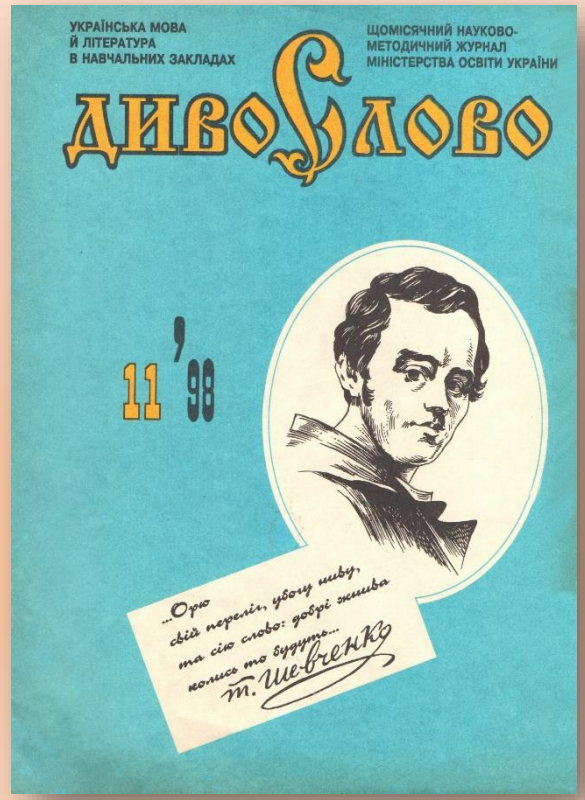

Литвин В. Концепція художньої деталі в «малій» прозі Григора Тютюнника / В. Литвин // Дивослово. – 1998. – № 11. – С. 7–9.

Матеріали з фонду

Наукової бібліотеки

Підготували:

Заговора М.
Агатьєва В.

© НБ ХНМУ, 2021